

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Συνεδρία 50ῆ τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1932.

Προεδρεία τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Ἑταιρείας κ. Κ. Δυοβουνιάτου.

Ἐταῖρος κ. Ν. Καλογερόπουλλος ἔκαμεν ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα: «τριάκοντα πέντε ἄγνωστοι ναοὶ ἐν Νάξῳ».

Ἐνακοινῶν, περιελθὼν τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου χάριν μελετῶν ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Νάξον, ἔνθα ἀνεῦρε τριάκοντα πέντε ἄγνωστους Βυζαντινοὺς ναοὺς ἀπὸ τοῦ Θ' — ΙΔ' αἰῶνος ἰδρυμένους καὶ εὑρισκομένους ἐν Τραγέα, Φιλοτίῳ, Ἀπειράνθῳ, Ἀπαλῦρι καὶ Ποταμίδες, ἀνήκοντας δὲ τὸ πλεῖστον εἰς ἀγροτικὸς συνοικισμοὺς.

Ἀφορμὴν εἰς τὰς ἐρεῦνας του τῷ παρέσχον αἱ ἐν Νάξῳ ὑπάρχουσαι παλαιῶν ζωγράφων φορηταὶ εἰκόνες, ὡς τοῦ περιφήμου κατ' αὐτὸν Ἀγγέλου.

Ὁ κ. Καλογερόπουλλος μετὰ σύντομον περιγραφὴν ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω ναῶν καὶ τὴν ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν χρονολόγησιν αὐτῶν, ἐνδιέτριψε πλεότερον εἰς τεχνικὰς λεπτομερείας ἐξάρας τὴν γλυπτικὴν αὐτῶν, τὴν τοιχοδομίαν, τὰ τέμπλα καὶ πρὸ παντὸς τὴν ζωγραφικὴν. Εἰς τὴν τελευταίαν ἐνδιέτριψεν εἰδικώτερον καταδείξας τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν εἰκονογραφικῶν τῶν ναῶν, αἵτινες παρουσιάζουσι πολλὰ ἐπάλληλα στρώματα ζωγραφικῶν ἀπὸ τοῦ Θ' — ΙΔ' αἰῶνος.

Κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ θεματός του ὁ κ. Καλογερόπουλλος παρουσίασεν οὐ μόνον περιφήμους ζωγράφους, ὡς τὸν Ἀγγελοῦ καὶ τὸν Νικηφόρου (1300), ἀλλὰ καὶ λίαν παραδόξους τοιχογραφίας παλαιοτάτων Κρητῶν ζωγράφων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὰς εἰκόνας τῆς μονῆς τοῦ Βικ καί, κατ' αὐτόν, ἐχρησίμευσαν ὡς πρότυπα τοῦ Γρέκο καὶ τῶν ἄλλων ζωγράφων ἐν Κρήτῃ τῶν προελθόντων ἀπὸ τὴν σχολὴν τοῦ Βροντησίου καὶ Βαλαμνοεροῦ, ὑπεστήριξε δ' ὅτι πολλὰ τῶν ζωγραφικῶν τῶν ναῶν τῆς Νάξου εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων, ὅπως ἡ περίφημος Παναγία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Διασορίτου, ὅτι παρουσιάζουσι μεγάλην ἐναλλαγὴν τεχνικῶν μεθόδων, ὅτι εἶναι μοναδικὸν παράδειγμα ἐξελίξεως ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ καὶ τόπῳ ὅτι παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς Καππαδοκικὰς καὶ ἄλλας, ὡς τοῦ Ὁξυλίθου, καὶ Ἀμαρίνθου, Κορίνθου καὶ Κάτω Ἰταλίας μᾶς δίδουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαγράψωμεν σαφέστερον τοὺς παράγοντας τῶν εἰκονογραφικῶν συνθέσεων.

Κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ὁ κ. Καλογερόπουλλος ἐπέδειξε πλῆθος ἰδίων σχεδίων ναῶν, εἰκόνων, ἐπιγραφῶν, γλυπτῶν καὶ συνθέσεων.

Συνεδρία 51η τῆς 10ης Νοεμβρίου 1932.

Προεδρεία τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Ἑταιρείας κ. Κ. Δουβουνιώτου.

Ὁ ἑταῖρος κ. Νικ. Καλογερόπουλλος ἔκαμεν ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα: «ὁ ἐν Εὐβοίᾳ ναὸς τοῦ ὁσίου Λουκᾶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν Φωκίδι δώ-
νυμον μονήν».

Ὁ ἀνακοινῶν, ἀφ' οὗ ὁμίλησε γενικῶς περὶ τῶν πολλῶν καὶ ἀξιολόγων Βυζαντινῶν μνημείων τῆς Εὐβοίας, ἅτινα καὶ ἀπρηθίμωσεν, ἐνδιέτριψε πλειό-
τερον εἰς τὰ τῆς μέσης Εὐβοίας καὶ τὰ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀλιβερίου, ἔνθα
ἀπαντῶσι πολλοὶ ναοὶ καὶ μοναὶ μὲ θαναμασίας τοιχογραφίας, πρὸς δὲ καὶ
Χριστιανικοὶ τάφοι.

Ἐπειτα εἰσελθὼν εἰς τὸ κύριον θέμα του, ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ ναοῦ
τοῦ ὁσίου Λουκᾶ, ἡρειπωμένου μὲν νῦν, ὡς ὁμοῦς ἐκ τῶν λειψάνων του φαί-
νεται καὶ ἐκ τῆς παραδόσεως πιστοποιεῖται, καλλίστου.

Ὁ κ. Καλογερόπουλλος, ἀφ' οὗ ἐπέδειξεν ἀναπαραστάσιν τοῦ ναοῦ τού-
του, περιέγραψε τὰ γλυπτὰ αὐτοῦ καὶ πρὸ παντὸς ἡρμήνευσε τὰς ἐπιγραφάς
του ἀποδείξας ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν α') ὅτι ὁ ναὸς ἐκτίσθη ἐπὶ χώρου, ἔνθα
ὑπῆρχεν ἐθνικὸν Ἀσκληπιεῖον καὶ βραδύτερον ναὸς τῶν Ἀγίων Ἀναργύ-
ρων β') ὅτι ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ, καὶ μάλιστα περὶ τὴν Φιλάγραν, παρέμεινεν
ὁ ὄσιος Λουκᾶς καὶ γ') ὅτι Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος κατὰ τὸ 1014
ἔκτισε τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου τιμηθέντα ναόν, ὅστις βραδύτερον, τῷ 1067,
μετεβλήθη εἰς μονήν καὶ δ') ὅτι ὁ αὐτὸς Βασίλειος ἴδρυσεν καὶ τὴν περίπυ-
στον ἐν Φωκίδι μονήν, τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁσίου.

Ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος καὶ διὰ τῶν ἰδίων τεχνιτῶν ἐκτίσθη-
σαν τὰ δύο ἱδρύματα φανερώνει, κατὰ τὸν κ. Καλογερόπουλλον, ἡ ὁμοίότης
τῶν σχεδίων τῶν διαφόρων γλυπτῶν.

Ὁ κ. Καλογερόπουλλος ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῆς ἀνακοινώσεώς του
ἀνέφερε καὶ ἐρεῦνας του γενομένας εἰς Γιαννίτσι Εὐβοίας καὶ Ζεμενόν,
Φανερωμένην καὶ Στείρι Κορινθίας, ἐξ ὧν διαλευκαίνεται ἐν πολλοῖς ἡ βιο-
γραφία τοῦ ὁσίου Λουκᾶ.

Συνεδρία 52^α τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1932.

Προεδρεία τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Ἑταιρείας κ. Κ. Δουβουνιώτου.

Ὁ ἑταῖρος κ. Ἰ. Συκουτρῆς ἔκαμεν ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα: «ἄγνωστοι
συγγραφαὶ τοῦ ἱστοριογράφου Λέοντος τοῦ Διακόνου». Ὁ κ. Συκουτρῆς, ἀνα-
πτύξας δι' ὀλίγων ὅσα γνωρίζομεν περὶ Λέοντος τοῦ Διακόνου, ἐκ τοῦ ἱστο-
ρικοῦ του ἔργου, ἀνεκοίνωσε τὸ περιεχόμενον ἀνεκδότου ἐγκωμίου αὐτοῦ εἰς

Βασίλειον τὸν Β' περιεχομένου εἰς Βαροκκινὸν κώδικα, καὶ συνταχθέντος, ὅπως ἐξήτησε ν' ἀποδείξῃ, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀμέσως μετὰ τὸ 985, ἀποσκοποῦντος δὲ νὰ στηριξῇ τὴν δημοτικότητα τοῦ νεαροῦ βασιλέως. Κατόπιν ὁ ὁμιλητὴς διέλαβε περὶ 23 ἐπιστολῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκδεδομένων ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ Σπ. Λάμπρου, ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Συννάδων, τὸν ὁποῖον ἐταύτισε πρὸς τὸν Λέοντα Διάκονον, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ ἄλλων ἐνδείξεων καὶ χωρίου τινὸς τοῦ Ἀνωνόμου συγγραφῆς περὶ μεταθέσεων, ἀναφέροντος ἱστοριογράφου Λέοντα Συννάδων τῆς ἐποχῆς τοῦ Βουλγαροκτόνου. Τέλος ἀνέλυσε τὸ περιεχόμενον τεσσάρων μόνον ἐπιστολῶν, αἱ ὁποῖαι προσθέτουσι σπουδαιότατα νέα στοιχεῖα ἱστορικὰ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ Βασιλείου.

Συνεδρία 53ῃ τῆς 27ης Δεκεμβρίου 1932.

Προεδρεία τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Ἑταιρείας κ. Κ. Δουβουνιώτου.

Ὁ ἐταῖρος κ. Φ. Κουκουλῆς ἔκαμεν ἀνακοίνωσιν μὲ θέμα: «Κυνηγετικά ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν, Ἀγγέλων καὶ Παλαιολόγων». Ὁ κ. Κουκουλῆς, στηριζόμενος εἰς τὰς πληροφορίας, αἷς δίδουσιν οἱ συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν, τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν Παλαιολόγων, πρὸς δὲ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν χειρογράφοις καὶ ἔργοις τῆς τέχνης καθ' ὅλου εἰκόνας ὡς καὶ πληροφορίας συγγραφέων μικρὸν παλαιότερων τῆς ἐποχῆς ἦν ἐξήτασεν, ἔδωκε σαφῆ εἰκόνα τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ τοῦ κυνηγίου ἐν ταῖς Βυζαντιναῖς χώραις ἀπὸ τοῦ IB' μέχρι τῶν μέσων τοῦ IE' αἰῶνος.

Κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ἐξητάσθη ποῖοι ἐλάμβανον μέρος εἰς τὸ κυνήγιον, πῶς οὗτοι ἐνεδύοντο καὶ πῶς ὠνομάζοντο, τίνα κυνηγετικά ὄργανα ἢ ζῶα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν (ἰξόβεργα - δίκτυα - τόξα - ρικτάρια - βήναβλα - κύνες - ἰέρακας - παρδάλεις κτλ.) πότε ἐξεκίνουσι καὶ πῶς διετίθεντο κατὰ τὸ κυνήγιον.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἀνακοινῶν ἐξήτασε τὰ διάφορα εἶδη τῆς θήρας (θήρα πτηνῶν φῶδικῶν, μεγαλυτέρων πτηνῶν, ὡς περδίκων, τρυγωνίων, ὀρυτύγων, γεράνων κτλ.) Περὶ τῆς θήρας μάλιστα τῶν γεράνων ἔκαμεν ἰδιαιτερόν λόγον, ἐπὶ τῇ βάσει σχετικῶν ἐκφράσεων.

Τέλος ὁ κ. Κουκουλῆς διέλαβε περὶ τῆς θήρας λαγῶν, ἄλωπέκων, ἐλάφων, ἀγριοχοίρων καὶ ἄρκτων συμπληρώσας τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα διὰ τῆς προβολῆς πολλῶν φωτεινῶν εἰκόνων¹.

¹ Βλ. καὶ τοῦ παρόντος τόμου σελ. 3 καὶ ἐξ.